

Martti Siisiäinen & Leena Alanen (toim.)

PIENEN PAIKKAKUNNAN ASUKKAIDEN ARJEN VOIMAVAROISSA SUURIA EROJA

Eriarvoisuus näkyy sosiaalisissa verkostoissa

Yksilöiden erilaiset asumishistoriat ja suhteet kotipaikkaan ilmenevät eroina heidän sosiaalisissa verkostoissaan. Ihmisten välisen eriarvoisuuden muodostumisessa taloudellisten erojen ohella on keskeistä se, minkälaisia ovat heidän sukulaisista, tuttavista, ystävistä ja yhdistyksistä muodostuvat verkostonsa.

Tällaisiin tuloksiin tulivat Jyväskylän yliopiston tutkijat pureutuessaan yhden paikallisyhteisön, Lievestuoreen, elämään ja arkeen. Tutkijat raportoivat tutkimustuloksiaan tänään julkistettavassa "Erot ja eriarvoisuudet" -kirjassa. Kirja kertoo eriarvoisuuden rakentumisesta lasten, nuorten ja eri-ikäisten aikuisten arjen käytännöissä.

- Lievestuorelaisten, kuten usein pienen paikkakunnan asukkaiden, enemmistön keskinäiset tulo- ja koulutuserot ovat vähäisiä. Selvimmät erot ovat useimmiten sosiaalisissa resursseissa, kertovat kirjan toimittajat Martti Siisiäinen ja Leena Alanen. Esimerkiksi lievestuorelaiset yhdistysaktiivit ovat suhteellisen hyvätulaisia ja koulutettuja. Hyvässä sosiaalisessa asemassa olevat pääsevät myös paremmin hyödyntämään sosiaalisia suhteitaan esimerkiksi työuralla etenemiseen.

JUURET OHJAAVAT PAIKALLISTA VERKOSTOITUMISTA

Paikallisten juurten merkitys sosiaalisen pääoman muodostumisessa on havaittavissa kaikissa ikäryhmissä, toteavat Siisiäinen ja Alanen. Pitkät sukujuuret paikkakunnalla omaavat lapset, nuoret ja aikuiset hakevat apua, tukea ja turvaa niiltä ihmisiltä, joiden lähellä asuvat. Ja esimerkiksi lapsiperheet, joilla on vahvat paikalliset sukujuuret, pitävät tiiviisti yhteyttä isovanhempiin. Muualta muuttaneiden siteet paikallisyhteisöön puolestaan rakentuvat erityisesti ystävä- ja tuttavaverkoston sekä yhdistystoiminnan kautta. - Muualta muuttaneille perheille erityisesti ystävät muodostavat keskeisen tukiverkoston, tarkentavat teoksen toimittajat.

Nuorten peruskoulun jälkeisissä suunnitelmissa tyttöjen ja poikien välillä on selkeä ero. Useimmat tytöt suunnittelevat muuttamista pois Lievestuoreelta paikallisista juuristaan huolimatta. Koko ikänsä paikkakunnalla asuneet pojat ovat erityisen kotipaikkakeskeisiä, eivätkä he halua muuttaa pois.

KOULUKOKEMUKSET VAIKUTTAVAT SOSIAALISIIN VERKOSTOIHIN

Koulu ja koulunpito ovat aina olleet keskeinen tapa luoda ja ylläpitää paikallista yhteisöä Lievestuoreella. Peruskoulu rakensi muodollisesti yhteisen ja tasa-arvoisen opinahjon. Koulun arjessa virallinen yleiskulttuurinen kasvatustehtävä ja oppilaiden omat toiveet, halut ja kokemukset eivät silti tue toisiaan. Pikemminkin ne asettuvat vastakkain ja ylläpitävät koulun sisäistä kokemusmuuria.

- Nuorten sosiaalinen pääoma eriytyy siten, että toisten verkostot muodostuvat koulun ja yhdistystoiminnan ympärille, toisille keskeisiä ovat ystävät ja heidän kanssaan vietetty vapaa-aika, toteavat kirjan toimittajat.

Kirjan on julkaissut Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos. Teos on kirjoitettu osana Suomen Akatemian monitieteistä tutkimushanketta Resurssit, paikallisuus ja elämäntilanne (2005-2009). Tutkimusta varten kerättiin laaja kyselyaineisto viiteen eri ikäryhmään kuuluvilta lievestuorelaisilta. Kirjoittajat ovat Jyväskylän yliopiston tutkijoita sosiologian, lapsuudentutkimuksen ja koulutuksen tutkimuksen aloilta.

Lisätietoja:

Tutkimushankkeen johtaja, professori Martti Siisiäinen, puh. (014) 260 3129, sähköposti: martti.siisiainen@jyu.fi

Julkaisun tiedot:

Martti Siisiäinen & Leena Alanen (toim.) Erot ja eriarvoisuudet - Paikallisen elämän rakentuminen. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. 2009. 309 s. Tilauskoodi D090, hinta 29 euroa.

Julkaisua voi tilata Koulutuksen tutkimuslaitoksen asiakaspalvelusta, puh. (014) 260 3220, kti-asiakaspalvelu@kti.jyu.fi tai verkkokaupasta: www.kti-julkaisukauppa.fi